

Др Владимир БОРАНИЈАШЕВИЋ*

ОДЛАГАЊЕ ИЗВРШЕЊА

Апстракт

Одлагање извршења представља специфичан институт извршног процесног права и један од облика привременог обустављања поступка извршења. Иако је поступак извршења конципиран на начелима ефикасности и хитности, како би се што пре коначно намирило потраживање извршног повериоца принудним путем, у поступку извршења може доћи до одлагања извршења. Овај институт извршног процесног права није био регулисан одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу из 2011. године, да би га законодавац поново нормативно уредио одредбама важећег Закона о извршењу и обезбеђењу који је донет 2015. године. У раду су анализирани одредбе које се односе на одлагање извршења на предлог извршног повериоца, извршног дужника и трећег лица, и детаљно су обрађени услови који морају бити испуњени како би до одлагања извршења дошло на предлог једне од странака или трећег лица. Такође, пажња је посвећена и споразуму о одлагању извршења. Овај споразум, који је по први пут регулисан законом, закључују странке у поступку извршења или странке и треће лице и он представља основ за доношење решења о одлагању извршења.

Кључне речи: одлагање извршења, извршни поверилац, извршни дужник, треће лице, споразум о одлагању извршења.

І Уводна разматрања

Поступак извршења представља редован пут грађанскоправне судске правне заштите и спроводи се ради коначног намирења потраживања извршног повериоца. У случају да постоји потреба за принудним извршењем, онда када је постојање потраживања извршног повериоца на несум-

* редовни професор, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици vladimir.boranjasevic@pr.ac.rs

њив и ауторитативан начин утврђено у поступку правне заштите или из квалификоване исправе произлази његово постојање, спроводи се поступак извршења у коме се принудним путем остварује повериочево потраживање. Правила по којима се поступа у поступку извршења предвиђена су одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу Републике Србије.¹

Поступак извршења заснива се на начелу хитности, које представља једно од основних и најзначајнијих начела овог поступка. Законодавац прописује да је поступак извршења хитан,² али и низом законских одредаба конкретизује ово начело.³ Међутим, иако је хитност у поступању императив, јер се ефикасним остваривањем правне заштите штите и извршни поверилац који се намирује и правни поредак, и у поступку извршења може доћи до привременог обустављања процесне делатности и самим тим до одступања од прокламованог начела хитности. Одлагање извршења, које је предмет овог рада, представља један од облика привременог обустављања поступка извршења.⁴

II Одлагање извршења

Одлагање извршења је као институт извршног процесног права било регулисано одредбама закона из ове области још од Закона о извршењу и обезбеђењу из 1930. године, који је представљао први закон којим је била унификована и кодификована материја извршног процесног права и који је предвиђао одлагање извршења на предлог извршног дужника и трећих лица. Одлагање извршења је потом било регулисано одредбама Закона о извршном поступку из 1978. године,⁵ којим је у наш процесни систем уведено и одлагање извршења на предлог извршног повериоца. Заокрет у регулисању овог института потом доноси Закон о извршном поступку из 2000. године⁶ који је регулисао само одлагање извршења до кога долази по одлуци суда, на предлог извршног поверио-

1 Закон о извршењу и обезбеђењу, *Службени гласник РС* - ЗИО, бр. 106/2015, 106/2016 – аутентично тумачење, 113/2017 – аутентично тумачење.

2 ЗИО, чл. 15 ст. 1.

3 Детаљно: Гордана Станковић, Владимир Боранијашевић, *Право извршења и право обезбеђења*, 1. издање, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица, 2017, 25-27.

4 У поступку извршења може доћи и до прекида и застајања са поступком.

5 Закон о извршном поступку, *Службени лист СФРЈ*, бр. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91, чл. 63 -67.

6 Закон о извршном поступку, *Службени лист СРЈ*, бр. 28/2000, 73/2000, 71/01.

ца.⁷ Поново, Законом о извршном поступку из 2004. године⁸ одлагање извршења су могли да предложе извршни поверилац, извршни дужник и трећа лица, под законом прописаним условима.

Евидентно је да је одлагање извршења, са свим својим модалитетима, било присутно у законским текстовима и тако је било све до доношења Закона о извршењу и обезбеђењу Републике Србије из 2011. године.⁹ Одредбама овог закона одлагање извршења није било нормирано јер се сматрало да његово елиминисање може повољно да утиче на ефикасност поступка. Изричитом законском одредбом било је прописано да у поступку извршења одлагање није дозвољено, осим ако законом није изричито прописано другачије.¹⁰

Важећи ЗИО поново регулише одлагање извршења. До одлагања извршења¹¹ може да дође на предлог извршног повериоца, на предлог извршног дужника, на предлог трећег лица али и на основу споразума странака или споразума странака и трећег лица о одлагању извршења.

1. Одлагање извршења на предлог извршног повериоца

Како је напред и наведено, до одлагања извршења може доћи на предлог извршног повериоца. Иако се на први поглед чини нелогичним да ће управо извршни поверилац захтевати одлагање извршења јер је у његовом интересу да се поступак извршења спроведе ефикасно и хитно, како би што пре коначно намирио своје потраживање, извршни поверилац може имати своје разлоге за одлагање извршења.¹²

7 Овакво законско решење је, у датом тренутку, било одговор законодавца на чињеницу да су извршни дужници и трећа лица институт одлагање извршења користили врло често у циљу одуговлачења поступка, те је на овај начин законодавац желео да спречи злоупотребу овог института и заштити извршног повериоца. Детаљније о тада важећим законским решењима: Владимир Боранијашевић, „Одлагање извршења“, *Правни живот*, бр. 12/2003, 235 – 244.

8 Закон о извршном поступку, *Службени гласник РС*, бр. 125/2004, чл. 63 – 67.

9 Закон о извршењу и обезбеђењу – ЗИО 2011, *Службени гласник РС*, бр. 21/2011, 99/2011 – др. закон, 109/2013 – одлука УС, 55/2014 – др. закон.

10 ЗИО 2011, чл. 6 ст. 2.

11 О одлагању извршења, видети и: Никола Бодирога, „Одлагање извршења домаће арбитражне одлуке“, *Право и привреда*, бр. 4-6/2018, 271-274.

12 Нпр. извршни поверилац захтева одлагање извршења како би извршни дужник имао могућност да намири повериоцево потраживање у ратама, према њиховом договору или како би извршни дужник, услед побољшања имовинских прилика, услед запослења или оглашавања за наследника, намирио његово потраживање (Гордана Станковић, Душица Палачковић, Александра Трешњев, *Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу*, 1. издање, Службени гласник, Београд, 2018, стр. 516; Г. Станковић, В. Боранијашевић, 159).

Извршни поверилац може имати потребу да захтева одлагање извршења пре него што је спровођење извршења почело али и пошто је предузета прва извршна радња у стадијуму спровођења извршења. То управо значи да извршни поверилац може захтевати одлагање извршења у две ситуације – онда када спровођење извршења није започето¹³ и онда када је поступак спровођења извршења у току. Обе ситуације су законом изричито регулисане и прописани су услови под којима извршни поверилац може да захтева одлагање извршења.

У случају да спровођење извршења није почело а извршни поверилац има интерес да се одложи извршење, он предлаже суду, односно јавном извршитељу, у зависности од тога ко је надлежан за спровођење извршења у конкретној извршној правној ствари, да се одложи извршење.¹⁴ Он може да тражи одлагање извршења од тренутка када је примио решење о извршењу, тачније од тренутка када му је суд, односно јавни извршитељ доставио решење о извршењу.

Предлог извршног повериоца за одлагање извршења не мора да буде образложен. Такође, извршни поверилац није дужан да предлог поткрепљује доказима о постојању услова или разлога за одлагање извршења.¹⁵ Ово стога што разлози за одлагање извршења на предлог извршног повериоца нису битни ни за суд ни за јавног извршитеља јер се они не упуштају у испитивање оправданости разлога за одлагање извршења нити њихово оцењивање. Исто тако, о предлогу за одлагање извршења извршног повериоца се не изјашњава ни извршни дужник, јер му одлагање извршења одговара.

О одлагању извршења суд, односно јавни извршитељ одлучује решењем. Онда када утврди да су испуњени законом прописани услови за одлагање извршења а извршни поверилац је предложио одлагање извршења које није још почело, суд, односно јавни извршитељ доноси решење о одлагању извршења. Против овог решења није дозвољена жалба.¹⁶

С друге стране, у другој ситуацији, када извршни поверилац захтева одлагање извршења пошто је предузета прва извршна радња у поступку спровођења извршења и пошто је овај стадијум поступка извршења

13 У овој ситуацији, донето је решење о извршењу а извршни поверилац захтевајући одлагање извршења одлаже почетак спровођења извршења.

14 Одредбама ЗИО извршена је јасна и прецизна подела надлежности између суда и јавног извршитеља када је у питању спровођење извршења (ЗИО, чл. 4).

15 Тако: Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, 516.

16 ЗИО, чл. 120 ст. 1.

започет, о предлогу за одлагање извршења неопходно је да се изјасни и извршни дужник. Изјашњење извршног дужника је суштински битно јер од њега зависи исход одлучивања о предлогу за одлагање извршења.

Када извршни поверилац предложи одлагање извршења, суд, односно јавни извршитељ који спроводи извршење доставља предлог извршног повериоца извршном дужнику на изјашњавање. Извршном дужнику се оставља одређени рок за изјашњавање о предлогу за одлагање извршења. Извршни дужник има могућност да се сагласи са предлогом извршног повериоца за одлагање извршења, може да се не изјасни о предлогу а може и да се успротиви одлагању извршења. У случају да се сагласи са предлогом за одлагање извршења, суд односно јавни извршитељ доноси решење о одлагању извршења. Ово решење ће суд, односно јавни извршитељ донети и у случају да се извршни дужник не изјасни о предлогу, сматрајући да извршни дужник прећутно пристаје на одлагање извршења.¹⁷ С друге стране, у случају да се извршни дужник изјасни о предлогу за одлагање извршења и успротиви одлагању извршења, суд, односно јавни извршитељ одбија предлог извршног повериоца за одлагање извршења.¹⁸ И тада се доноси решење којим се одбија предлог извршног повериоца за одлагање извршења а против овог решења није дозвољена жалба.¹⁹

Посебна ситуација постоји када је законом прописано да се извршење може захтевати у одређеном року. Тада извршни поверилац може предложити одлагање извршења само док тај рок не истекне.²⁰ Уколико извршни поверилац поднесе предлог за одлагање извршења након истека тог рока, суд, односно јавни извршитељ одбацује предлог за одлагање извршења.

Време на које се одлаже извршење предлаже извршни поверилац. Он је дужан да у предлогу за одлагање извршења одреди и трајање самог одлагања. У случају да је одредио временско трајање одлагања,²¹ одлагање траје онолико колико је извршни поверилац предложио.²² Изузетак од

17 У том смислу: Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, 517.

18 ЗИО, чл. 120 ст. 2.

19 ЗИО, чл. 120 ст. 4.

20 ЗИО, чл. 120 ст. 3.

21 У литератури има мишљења да пропуштање извршног повериоца да одреди временско трајање одлагања извршења доводи до тога да суд, односно јавни извршитељ одбија предлог за одлагање извршења јер не постоји могућност да се извршење одложи на неодређено време (Тако: Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, 516).

22 ЗИО, чл. 126 ст. 1.

овог правила постоји у оним ситуацијама када извршење може да се захтева само у одређеном року, те тада одлагање извршења може трајати док тај рок не истекне.

Законодавац није прописао рок у коме је суд, односно јавни извршитељ дужан да донесе решење о предлогу за одлагање извршења извршног повериоца, иако је то учинио када је у питању предлог за одлагање извршења извршног дужника или трећег лица. Суд, односно јавни извршитељ је дужан да о предлогу извршног повериоца одлучи у року од осам дана и одлуку отпрати у наредних пет радних дана.²³

2. Одлагање извршења на предлог извршног дужника

До одлагања извршења може доћи и на предлог извршног дужника, под законом прописаним условима. Законодавац је желео да осујети злоупотребу процесних овлашћења од стране извршног дужника и спречи неоправдано одлагање коначног намирења потраживања извршног повериоца и због тога прописао услове који морају бити испуњени да би дошло до одлагања извршења на предлог извршног дужника.

Законодавац најпре прописује да извршни дужник може једном у току поступка да предложи одлагање извршења.²⁴ То значи да извршни дужник, сходно околностима у којима се налази, бира тренутак када ће захтевати одлагање извршења засновано на законом прописаним разлозима. Након тога, извршни дужник више у току поступка спровођења извршења неће имати право да предложи одлагање извршења. Овакво законско решење иде у прилог поштовања равноправности странака у поступку, те се и извршном дужнику даје могућност да једанпут у току поступка захтева одлагање извршења.

До одлагања извршења на предлог извршног дужника може доћи уколико су кумулативно испуњена два законом прописана услова. До одлагања извршења ће доћи ако извршни дужник учини вероватним да би услед извршења претрпео ненадокнадиву или тешко надокнадиву штету, која је већа од оне коју би одлагањем извршења претрпео извршни поверилац, и ако одлагање извршења на његов предлог оправдавају нарочити разлози које доказује јавном или по закону овереном исправом.²⁵

23 ЗИО, чл. 15 ст. 4.

24 ЗИО, чл. 122 ст. 1.

25 ЗИО, чл. 122 ст. 2.

Први услов²⁶ односи се на могућност наступања ненадокнадиве или тешко надокнадиве штете по извршног дужника, која је притом већа од оне коју би претрпео извршни поверилац уколико би дошло до одлагања извршења. Неспорно је да законодавац није одредио висину штете коју би извршни дужник могао да претрпи. Уколико би извршење било спроведено, висина штете коју би извршни дужник претрпео би се разликовала од поступка до поступка јер зависи од многобројних фактора у конкретной правној ствари. У том смислу, извршни дужник је дужан да учини вероватним наступање штете као услов за одлагање извршења.²⁷

Други услов који мора бити кумулативно испуњен како би дошло до одлагања извршења на предлог извршног дужника је постојање нарочитих разлога који оправдавају одлагање извршења. Појам нарочити разлози се у овој ситуацији схвата као правни стандард јер ће у сваком конкретном случају суд или јавни извршитељ оцењивати да ли разлози које извршни дужник означава представљају нарочито оправдан разлог за одлагање извршења. Неспорно је да је извршни дужник дужан да у предлогу за одлагање извршења образложи управо постојање нарочитих разлога на којима заснива свој предлог за одлагање извршења. Ти разлози могу да се односе на извршну исправу, клаузулу извршности али нарочит разлог могу да буду и неке друге животне околности.²⁸

Извршни дужник свој предлог за одлагање извршења, које може да захтева само једном у току поступка, подноси пошто прими решење о извршењу. Он предлог подноси суду или јавном извршитељу, у зависности од тога ко је надлежан за спровођење извршења. У случају да су испуњени законом прописани услови, суд, односно јавни извршитељ доноси

26 Када је у питању одлагање извршења на предлог извршног дужника, ранија законска решења су била сасвим другачија. Одредбама ЗИП 2004 таксативно су били прописани разлози због којих може доћи до одлагања извршења на предлог извршног дужника (чл. 64 ст. 1 т. 1 - 4). Такође, било је прописано да ће извршење бити одложено и у другим случајевима у којима за то постоје нарочито оправдани разлози које извршни дужник доказује јавном или по закону овереном исправом (ЗИП 2004, чл. 64 ст. 2). Детаљније: Гордана Станковић, *Грађанско процесно право*, друга свеска, *Вантарнично и извршно процесно право*, Ниш, 2007, 166 - 168; Гордана Станковић, Невена Петрушић, *Новине у грађанском процесном праву*, Ниш, 2005, 126 - 127.

27 Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, 523. Аутори истичу и да могућност наступања штете неће бити разлог за одлагање извршења уколико је настанак штете извршни дужник могао да отклони или спречи предузимањем потребних радњи од тренутка правноснажности и извршности извршне исправе.

28 Тако: Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, 521.

решење о одлагању извршења и у решењу одређује време на које се извршење одлаже.

Суд, односно јавни извршитељ је дужан да решење о предлогу за одлагање извршења донесе у року од пет дана од дана пријема предлога. Решење се отправља у року од три радна дана од дана доношења.²⁹ Против овог решења дозвољен је приговор.

Уколико је извршни дужник затражио одлагање извршења, извршни поверилац има право да услови одлагање извршења полагањем јемства од стране извршног дужника. Он то може да учини све док траје поступак по предлогу извршног дужника за одлагање извршења.³⁰ Уколико је извршни поверилац предложио полагање јемства, суд, односно јавни извршитељ ће условити одлагање извршења полагањем јемства од стране извршног дужника. До условљавања полагањем јемства неће доћи само у ситуацији када би полагање јемства довело самог извршног дужника или чланове његове породице у тешку оскудицу, чиме се остварује начело социјалног поступања као једно од начела на којима се заснива поступак извршења. Суд, односно јавни извршитељ ће одредити рок у коме је извршни дужник дужан да положи јемство а уколико то не учини, сматра се да је предлог извршног дужника за одлагање извршења повучен. У том случају, сматра се да извршни дужник није ни предложио одлагање извршења па ће, услед законског правила да одлагање може тражити само једанпут, моћи поново да захтева одлагање извршења.

3. Одлагање извршења на предлог трећег лица

Према одредби из чл. 123. ЗИО на предлог трећег лица које је поднело приговор да се извршење на неком предмету извршења прогласи недозвољеним, јавни извршитељ одлаже извршење, само једном у току поступка, ако треће лице доказује своје право правноснажном одлуком или јавном или по закону овереном исправом. Из саме законске одредбе произлазе услови који морају бити испуњени како би дошло до одлагања извршења на предлог трећег лица. То су: да је треће лице поднело приговор да се извршење на неком предмету извршења прогласи недозвољеним, да своје право доказује правноснажном одлуком или јавном или по закону овереном исправом и да у претходном току поступка није тражило одлагање извршења јер то може учинити само једном у току поступка.

29 ЗИО, чл. 124 ст. 1.

30 ЗИО, чл. 122 ст. 3.

Сви ови услови морају бити кумулативно испуњени како би дошло до одлагања извршења на предлог трећег лица.

Приговор трећег лица је специфично правно средство које треће лице користи у стадијуму спровођења извршења, када тврди да на предмету извршења има неко право које спречава извршење и захтева да се утврди да је извршење на том предмету недозвољено.³¹ Како се извршење спроводи на стварима које се налазе у државини извршног дужника, или на његовој целокупној расположивој имовини, могуће је да се међу стварима које се пронађу код извршног дужника нађу и ствари на којима треће лице има одређена права. Из тог разлога, треће лице изјављује приговор и захтева да се утврди да је извршење на тој ствари као предмету извршења недозвољено.

Други услов се односи на исправе којима треће лице доказује да на предмету извршења има право које спречава извршење. То су искључиво правноснажна одлука, јавна исправа или по закону оверена исправа.

Трећи услов тиче се законске забране виšekратног предлагања одлагања извршења од стране трећег лица. Како само једанпут у току поступка може да захтева одлагање извршења, да би дошло до одлагања извршења на предлог трећег лица потребно је утврдити да ли је треће лице, пре подношења предлога, евентуално захтевало одлагање извршења.³² Уколико јесте, неће бити испуњени услови за доношење решења о одлагању извршења јер је треће лице искористило своје законско право да затражи одлагање извршења једанпут у току поступка. Уколико није, испуњени су услови да суд, односно јавни извршитељ донесе решење о одлагању извршења на предлог трећег лица.

Да би дошло до одлагања извршења на предлог трећег лица, оно подноси предлог надлежном суду, односно јавном извршитељу и у предлогу означава чињенице које се тичу његовог права на предмету извршења. Такође, треће лице је дужно да уз предлог приложи исправе којима доказује чињенице у погледу свог права на предмету извршења. Уколико су испуњени законом прописани услови, суд, односно јавни извршитељ ће донети решење о одлагању извршења.³³

31 Видети детаљно: Г. Станковић, В. Боранијашевић, 144 -146.

32 У том смислу: Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, 525.

33 Одредбама чл. 126. ЗИО, прописана су правила у погледу времена на које се извршење одлаже у случају да је одлагање предложио извршни поверилац или извршни дужник. Законодавац није одредио на које се време одлаже извршење на предлог трећег лица. Када треће лице предлаже одлагање извршења, оно је претходно поднело приговор да се утврди да је извр-

Суд, односно јавни извршитељ у року од пет дана од дана пријема предлога има дужност да одлучи о предлогу и донето решење отпрати у року од три радна дана од дана доношења. Против овог решења дозвољен је приговор.

У литератури процесног права се с правом истиче да је могућа ситуација у којој треће лице заједно са приговором кумулира и предлог за одлагање извршења и да тада долази до евентуалне кумулације. Ова врста кумулације је могућа из два разлога: 1) о оба предлога одлучује суд, односно јавни извршитељ који је надлежан за спровођење извршења и 2) чињенице на којима се заснива приговор и чињенице које се износе у погледу права трећег лица на предмету извршења исте су као и докази који се прилажу уз приговор и предлог за одлагање извршења.³⁴

4. Одлагање извршења на основу споразума

Одлагање извршења на основу споразума представља нови облик одлагања извршења који је по први пут законски регулисан. Законодавац прописује да до одлагања извршења може доћи и на основу споразума странака – извршног повериоца и извршног дужника али и на основу споразума странака и трећег лица, под законом прописаним условима.³⁵ То значи да се у први план ставља начело диспозиције јер се странкама али и странкама и трећем лицу даје право да међусобним споразумом одложе извршење. С друге стране, овакво законско решење је свакако одступање од начела официјелности према коме када суд одреди извршење, поступак по службеној дужности прелази у фазу спровођења извршења и које је, посебно у фази спровођења извршења наглашено и конкретизовано низом посебних законских одредаба.³⁶

шење на одређеном предмету извршења недозвољено и логично је да одлагање траје до окончања поступка по правним лековима по том приговору (Тако: Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, 526). Има и мишљења да у овој ситуацији, као и када је у питању одлагање на предлог извршног дужника, трајање одлагања на предлог трећег лица одређује орган извршења у зависности од околности (Ранко Кеча, Марко Кнежевић, *Грађанско процесно право*, Приручник за полагање правосудног испита, Службени гласник, Београд, 2017, 563).

34 Г. Станковић, Д. Палачковић, А. Трешњев, 526.

35 Одлагање извршења на основу споразума странака познаје и хрватско законодавство. Према одредби члана 69. ст. 1. Овршног закона Републике Хрватске – ОЗ РХ, *Народне новине* бр. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, ако се извршни поверилац сагласи са предлогом извршног дужника о одлагању извршења, односно ако се извршни поверилац и извршни дужник сагласе с предлогом трећег лица о одлагању извршења, суд ће одредити одлагање извршења не испитујући постоје ли за то прописане претпоставке.

36 Г. Станковић, В. Боранијашевић, 21.

Споразум о одлагању извршења је најпре могућ између странака у поступку извршења. И извршни поверилац и извршни дужник имају право да један другом предложи одлагање извршења а да се противна странка сагласи са предлогом друге странке. Онда када је то за њих повољно и када је у интересу и једне и друге странке, долази до закључења споразума о одлагању извршења. Тачније, само саглашавање са предлогом за одлагање извршења означава да је међу странкама закључен споразум о одлагању извршења.

Онда када је споразум закључен, он представља основ за доношење решења о одлагању извршења. Суд, односно јавни извршитељ ће донети решење којим се утврђује да је извршење одложено на основу споразума странака.³⁷

Споразум о одлагању извршења могућ је и између странака и трећег лица. Треће лице има право да предложи странкама одлагање извршења а странке могу са предлогом да се сагласе или не сагласе, у зависности од сопствених интереса. Уколико се странке сагласе са предлогом трећег лица за одлагање извршења, закључен је споразум о одлагању извршења између странака и трећег лица. Овај споразум ће, као и споразум између странака, бити основ за доношење решења којим ће бити утврђено да је до одлагања извршења дошло на основу споразума странака и трећег лица.

Када су у питању и један и други споразум, на основу кога долази до одлагања извршења, законодавац изричито прописује да се решење о одлагању извршења доноси без испитивања разлога за одлагање.³⁸ То практично значи да суд, односно јавни извршитељ само на основу споразума о одлагању који је закључен између странака или између странака и трећег лица доноси решење о одлагању извршења, не упуштајући се у испитивање разлога за одлагање. Пошто је закључење споразума резултат диспозитивних радњи странака или странака и трећег лица, суд, односно јавни извршитељ не улази у мотиве и разлоге који су утицали да закључење споразума и одлагање извршења. Суд, односно јавни извршитељ само, у оба случаја, решењем констатује да до одлагања извршења долази на основу споразума странака или странака и трећег лица. Извршење се одлаже за време које је означено у споразуму и које је резултат договора

37 ЗИО, чл. 121 ст. 1.

38 ЗИО, чл. 121 ст. 2.

странака или странака и трећег лица.³⁹ Против овог решења није дозвољена жалба.⁴⁰

Када је у питању одлагање извршења на основу споразума посебно је значајна одредба којом је прописано да се време на које је одложено извршење не рачуна у трајање поступка у погледу заштите права на суђење у разумном року.⁴¹ У Републици Србији је 2015. године донет Закон о заштити права на суђење у разумном року,⁴² којим су предвиђена правна средства којима странке могу да заштите своје право на суђење у разумном року, било да теже да спрече повреду тог права, било да је до повреде права на суђење у разумном року већ дошло. Како је „разумни рок“ правни стандард чија се садржина одређује у конкретном случају, поменута одредба ЗИО наглашава да је одлагање извршења, којим се продужава трајање поступка извршења, резултат воље странака или странака и трећег лица, те да се то време не може урачунати у трајање поступка у погледу заштите права на суђење у разумном року. У том смислу, за одуговлачење поступка и његово трајање нису одговорни ни суд ни јавни извршитељ већ странке или странке и треће лице који су закључили споразум о одлагању извршења.

III Уместо закључка

Без обзира на чињеницу да се поступак принудног извршења базира на начелима хитности и ефикасности, поновно законско регулисање института одлагање извршења представља значајан корак на законодавном плану. У одређеним ситуацијама, када је то оправдано и потребно из различитих разлога, омогућено је извршном повериоцу али и извршном дужнику и трећем лицу да предложи одлагање извршења. Од одлагања извршења долази уколико су испуњени строги услови предвиђени законом, на основу решења суда, односно јавног извршитеља о одлагању извршења.

По први пут, регулисан је и нови облик одлагања извршења - одлагање извршења на основу споразума. Споразум о одлагању могу за

39 Одредбама ЗИО којима су прописана правила у погледу времена на које се одлаже извршење, није прописано на које се време одлаже извршење у случају да је закључен споразум о одлагању извршења. Но, како је и сам споразум резултат њихове диспозиције, логично је да ће се странке или странке и треће лице договорити и о трајању одлагања извршења.

40 ЗИО, чл. 121 ст. 5.

41 ЗИО, чл. 121 ст. 4. Идентичну одредбу садржи и ОЗ РХ, чл. 69 ст. 2.

42 Закон о заштити права на суђење у разумном року, *Службени гласник РС*, бр. 40/2015.

закључе странаке у поступку или странке и треће лице. У случају да је закључен споразум о одлагању извршења, вољом странака или вољом странака и трећег лица долази до одлагања извршења на време које су одредили споразумом. Како у овој ситуацији до одуговлачења поступка долази на основу споразума странака или странака и трећег лица, посебно је значајна одредба којом је прописано да се време на које се извршење одлаже на основу споразума не рачуна у трајање поступка са аспекта заштите права на суђење у разумном року.

Vladimir BORANIJAŠEVIĆ, Ph.D.

Full Professor

Faculty of Law, University of Priština

with a Temporary Head Office in Kosovska Mitrovica

ENFORCEMENT POSTPONEMENT

Summary

Enforcement postponement represents a specific institute of executive procedural law and one of the ways of temporary suspension of the procedure of enforcement. Although the procedure of enforcement is based on the principles of efficiency and urgency, so that the executive creditor's receivables are settled forcedly as soon as possible, enforcement postponement can occur in the procedure of enforcement. This institute of executive procedural law had not been regulated by the Law on Enforcement and Security in 2011. However, the legislator regulated it normatively in the applicable Law on Enforcement and Security in 2015. The author analyzes the regulations related to the enforcement postponement on the request of the executive creditor, executive debtor and third party. Also, conditions that have to be fulfilled in order for the enforcement to be postponed on the request of one of the parties or third party are dealt with in detail. Additional attention is devoted to the agreement on enforcement postponement. This agreement, which is regulated by law for the first time, is concluded by the parties in the procedure of enforcement or the parties and third party and it represents the grounds for bringing a decision on enforcement postponement.

Keywords: *enforcement postponement, executive creditor, executive debtor, third party, agreement on enforcement postponement.*